

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată
de Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IFTIME, VASILE

Hristos toamna / Vasile Iftime; pref. de Al. Cistelean. - București:
Eikon, 2022

ISBN 978-606-49-0749-3

I. Cistelean, Al. (pref.)

821.135.1

Tehnoredactor: Claudia Popescu

Editor: Valentin Ajder

Vasile Iftime

Hristos toamna

Prefață de Al. Cistelean

E I K O N
București, 2022

Cuprins

Pricesne postmoderne.....	5
Cântul omului slobod.....	7
Detaliu, ziua întâi.....	9
Detaliu, ziua a doua.....	10
Detaliu, ziua a treia.....	12
Detaliu, ziua a patra.....	13
Detaliu, ziua a cincea.....	15
Detaliu, ziua a șasea.....	17
Detaliu, ziua a șaptea.....	18
Detaliu, ziua a opta.....	19
Sinaxarul zilei de mâine.....	21
Sâmbăta morților, mereu.....	23
Un loc la fereastră face tot banii.....	25
Nevralgia calendarului.....	26
Scrisoarea miezului de zi.....	27
Scrisoarea miezului de noapte.....	28
O candelă pentru tot cimitirul.....	29
Noaptea începe la ore diferite.....	30
Retrospecția firului de iarbă.....	31
Povești din Cana Galilei.....	32
Sâmbăta lui Lazăr.....	33
Morți de duminică.....	35
Așa se vede de aici.....	37
Cântec de leagăn.....	39

Duminica lunaticului	42
Duminica izgonirilor	44
Duminica slăbănogului	45
Duminica fiului rătăcitor	47
Duminica orbului	48
Poem de Bună Vestire	49
Duminica Floriilor	50
Duminica Sfinților Părinți	51
Joia mare, primul tropar	53
Joia mare, al doilea tropar	54
Joia mare, al treia tropar	56
Vinerea mare	58
Înviere, primul tropar	59
Înviere, al doilea tropar	61
Înviere, al treilea tropar	62
Paștele Blajinilor	63
Îngeri cu baterii	65
Îngeri în oglindă	66
Mijlocitorul Domnului, îngerul	67
Coleg de joacă, îngerul	68
Martor mincinos, îngerul	69
Jumătate de om, îngerul	71
3D	73
Hristos, toamna	75
Lăsați copiii să vină la mine	77
Crucea lui Iov după umerii lui Dumnezeu	79
Portret vegetal, Tatăl	81
Portret vegetal, Fiul	82
Devreme, atât de târziu	83

Deșertăciunea deșertăciunilor	84
Iuda pentru o noapte	85
Toma pentru o zi	86
Om pentru o viață	87
Judecata catargelor, recurs	88
Blestem pe limbile ceasului	89
Catarg în inima corăbierului	90
Prima vizită	91
Utrenie	92
Ultima vizită	93
Vecernie	94
Poetul bătând ușa în cuie	95
Oglinzi perpendiculare	97
Pământul răbdărilor, vegetare	99
Confort Eden	101
Portret în icoană	103
Spital de campanie	105
Mă lepăd de singurătate	106

Pricesne postmoderne

„Credere di credere” zice Gianni Vattimo că ar fi definiția corectă a credinței în postmodernism. Dacă are dreptate (deși nu toți oamenii suferă de postmodernism acut), înseamnă că din această credință de tăria iluziei unele caracteristici clasice ale acesteia fie vor fi dispărut cu totul, fie se vor fi estompat pînă la a nu mai fi active. Și atunci, firește, între primele lovite sînt ferveța, *pathos*-ul din miezul credinței și, probabil, evlavia ca stare existențială de fond. Vasile Iftime, harnic pe mai multe fronturi literare, pare a-și asuma în acest *Hristos, toamna* deopotrivă contrazicerea și confirmarea celor constatate de filosofi calificați. Poemele lui zumzăie de limbaj religios și invocă mai la fiecare pas fie un pasaj biblic, fie un simbol sau un scenariu cristic ori martiric. Însăși construcția cărții ca atare pare a-și fi propus o „cale sacră” a confesiunii, pornind cu un reportaj genezic (de opt zile la el) și continuînd apoi într-un fel de sinaxar asumat prin biografie (sau surplombat acesteia). Aceasta e și problema centrală a viziunii sale: cum să metabolizeze o biografie marcată de ferveță cu nonșalanța postmodernă. Nu sînt la el declamații de strană și nici declarații de ferveță, dar acestea se simt, implicit și interiorizat, în avalanșa și febra enunțurilor. Mai fiecare vers e un enunț autonom, ca într-o dicțiune sub presiunea fervorii, iar acumularea lor duce la o stare de febră confesivă și creativă. Se simte peste tot un fel de urgență a mărturisirii, a spovedaniei, dar și una a cristoformizării secvențelor biografice (ori doar cotidiene). E o linie metodic întreruptă, dar și mai metodic reluată de

glorificare a crucii și de asumare a ei. E greu de evitat emfaza pe acest drum, chiar dacă poeții fac profesie de mătânie, dar Vasile Iftime își încarcă starea (fără s-o contrarieze neapărat și fără să-i destrame coerența) cu incizii – uneori – brutal sfidătoare ori chiar peiorative, în aparență cel puțin. Îngerul lui „scrie eseu despre sex” ori, în echipă, „deschid aeroport în văzduh”, în vreme ce „omul construiește balansoare în cruci”. E o lirică aparent impie, dar ea, de fapt, nu face decât să deplîngă – și să denunțe – declasarea valorilor de fundament creștin. Familiaritatea cu Dumnezeu – calitate eminent ortodoxă – duce și la stări bruște de iluminare, concentrate în versuri-trasor, dar și la o elegie a slăbiciunii lui Dumnezeu, a unui Dumnezeu care „își ascunde bătrînețea în psaltire” în vreme ce îngerii „ornează ferestre” ”în cer”. Pe acest fond de slăbire – și sus și jos – a legăturilor, nici poetul nu se aventurează să scrie cu propriul sânge, preferînd să „deseneze” ”o inimă” și să-și „înfigă creionul” în acest desen, nu în propria inimă. E o condiție suplicială pe care el o transferă cuvintelor, numai că aceste cuvinte sînt prea grele, prea încărcate („moartea nu-i decât un cuvînt”, zice poetul încurajîndu-se, dar de fapt neputînd – și nevoind – să exorcizeze realitatea de conținutul ei) de părți ale ființei spre a nu-l captura pe poet într-un vârtej expiator sau iluminant (cum se întîmplă, bunăoară, în *Dumica Sfinților Părinți* – dar și alte poeme, unde întreaga biografie a familiei e cristoformizată). O psaltică tensionată, cu ferveța bruscată de izbucniri rebele, scrie aici poetul Vasile Iftime.

Al. Cistelecan

Cântul omului slobod

Dezlegați caii
lăsați-i să zburde
în scăldătoarea oilor Domnul a semănat aripi
slăbănogul pământului precum melcul
ia patul pe umeri și merge
pentru orice vis un loc la fereastră

crucea este o casă de moravuri
sub grinzile cerului cea mai solemnă răstignire

dezlegați caii
lăsați-i să zburde
cu ultima trăsură Ilie s-a înălțat
cu prima Birjarul cerului face cărăușie
suntem îngeri pursânge
verticala omului singur Golgota
din spițe cioplim cruci

Doamne cercuri vom urca la tine
cercuri

jăratic în palma Stăpânului

dezlegați caii
cremene în ieslea Bethlehemului
sânul Neprihănitei ardere de tot
cine nechează o singură dată primește foc

LIBRIS now
books

cine se bâlbâie primește furtună
suntem îngeri postmoderni
punem în icoane lanterne
orbim vulturi
smulgem aripi
zburăm
potcoave desperecheate în hergheliile cerului

dezlegați caii

Detaliu, ziua întâi

La început se întâmplă să fulgere
să sfâșie pânzele
lunecă noaptea
în râuri negre
crucile precum niște soldați răniți
Dumnezeule

lumea asta plină de cicatrice
coase inimi scrijelite în trupul copacilor
pansează răni în icoană

singur
sunt cel mai trist
orfan cu tine
Doamne

câmpiile fără miei justifică Semnul
sub pragul casei
îngerul Domnului ascute săgeți

nu plânge
ascultă cum mușcă briceagul carnea viorii
la primul cântec
lutierul udă arcușul cu lacrimi

și a fost seară
și a fost dimineață
și a fost ziua întâi

Detaliu, ziua a doua

Și a spus Cuvântul să fie lumină scriindu-se pe sine
două intenții intersectate în inimă
întunericul l-a numit noapte lumina zi
a fost seară a fost dimineață
și iarăși seară

bolnav de singurătate
Cuvântul își rostea numele pe silabe
A-dam-ca-in-a-bel
apoi alții și alții
Ovidiu Dante Nichita
Cuvântul știa pe de rost licuricii felinarele vulcanii nestinși

silabele învățau de la Cuvânt
precum orbii descifrarea semnelor
candele arzând în podul palmei
prima lecție

grea a fost despărțirea luminii de întuneric
a pământului de ape
a apelor de ele însele

înțelept Cuvântul
a semănat nisip în mijlocul mării
a crescut sub cer munte deal câmpie
golgote mai mari mai mici
silabele înfășurau soarele pe ele ca pe suveică

lumina se scria pe litere
întunericul la rădăcina crucii

Cuvântul a văzut cele bine făcute
și a fost seară
și a fost dimineață
și a fost ziua a doua

Detaliu, ziua a treia

Pentru a pune ordine sub cer Dumnezeu a adunat apele
în numele Tatălui pământ fertil
cremene în numele Fiului
de-a stânga și de-a dreapta
nisip sub formă de umeri
de inimă
din cuib în cuib
Duhul

Dumnezeule ești nordul meu
sunt sudul oricărei intenții de rădăcină
îmbrățișarea nimicului
această prelungire a păcatului spre miază-zi
spre miază-noapte

puncte cardinale pe cruci

la început a fost pătimirea
apoi omul
catarge și grinzi rezemau cerul

în ziua a treia a spus uscatului pământ
și uscatul s-a ridicat biped vertical
și uscatul a pășit copăcel copăcel până în firul de iarbă

pentru a pune ordine sub cer
Dumnezeul pietrelor cioplește modelul

și a fost seară
și a fost dimineață
și a fost ziua a treia

Detaliu, ziua a patra

Zi si noapte fără lumină
Dumnezeu prin iarbă culege licurici
îi lipește pe cer într-un bloc de desen
în colțul din dreapta sus păpădie răscoaptă
pe fața nevăzută a lumii o gutuie rostogolindu-se
soare lună stele
calendar în jurnalul Bătrânului

a făcut luminători peste tăria cerului
vărsat de vânt pânza artistului
petrele învățau să fie morminte
izvoarele scaldători pentru îngeri
porumbel pentru o zi
corb pentru o noapte

a despărțit ziua de noapte
palmele au propria memorie
pleoapa închide întunericul
inima dechide fereastră
pe dinăuntru ca pe dinafară
fumegă o rană arsă cu fierul roșu

luna far spart în portul pescarilor

Doamne în tine crește nisipul
se adâncește în mine
crucea lui Iov după umerii tăi

Lochii au urcat la cer singuri
sufletul până la brâu
până la piept sub prispa casei

ia-mă de mână

și a fost seară
și a fost dimineață
și a fost ziua a patra

Detaliu, ziua a cincea

Dumnezeul păsărilor împletește colivii

în icoana promisiunilor reciclabile
cuib pe catarg de corabie

zboară în cer porumbei de spumă
se întorc corbi sub streășina casei
luna precum o cloșcă leneșă
deasupra măgurii
sub ea ouă albe ouă negre
piu-piu noapte piu-piu
lumina transfigurează intenții
nu vă temeți
în apa botezului coji de întuneric

dimineața cearșafuri imaculate urcă la cer

plin acvariul acesta meșterit în ziua a cincea

Dumnezeul aruncă undița
în burta peștelui mare peștele mic
Iona scutură năvodul ca pe o rugăciune

Îngeri invidioși coboară în adânc
apa îi încape pe toți
în mare ca în văzduh se moare o singură dată
toate furtunile lumii într-o cochilie de melc